



Fraai lampenpoetsergras

Cenchrus setaceus (synoniem *Pennisetum setaceum*)

Laatste update: 10-10-2022

Fraai lampenpoetsergras is een gras dat 150 cm hoog kan worden en bloeit met paarsachtige bloeiaren. Het wordt in de handel lampenpoetser(s)gras genoemd, maar meerdere soorten *Cenchrus* worden zo genoemd.

De plant kan makkelijk verward worden met andere *Cenchrus*-soorten, met name met *Cenchrus alopecuroides* (synoniem *Pennisetum alopecuroides*). Deze wordt in Nederland ook lampenpoetsergras genoemd en werd veel meer verkocht dan *C. setaceus*. Overigens blijken de vijf meest gangbare cultivars die in Nederland als *C. setaceus* werden verhandeld tot de soort *Cenchrus advena* (synoniem *Pennisetum advena*) te horen, een soort die zeer sterk op *C. setaceus* lijkt.



Foto: Filip Verloove (Meise)

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2022

Fraai lampenpoetsergras heeft zich gevestigd in Cyprus, Frankrijk, Italië, Malta, Portugal en Spanje. De verwachting is dat de plant zich ook kan vestigen in Griekenland, Kroatië, Slovenië en de semi-aride (vrij droge) gebieden in Madeira en de Azoren (Portugal).

Effect op biodiversiteit en ecosysteem

In de mediterrane landen kan dit gras dichte bestanden vormen, waarbij andere planten verdrongen worden door vermindering van beschikbaarheid van ruimte, water en voedingsstoffen. De plant is vooral een probleem in droge graslanden. De plant is extreem brandbaar, waardoor de kans op brand groter is en ook de intensiteit en verspreiding van een brand wordt vergroot. Hierdoor is de schade in inheemse droge bossen groot. De hierin voorkomende soorten zijn niet aangepast aan dergelijke extreme branden. Na een brand is deze plant in staat om het gebied te koloniseren. Door deze vergrote kans op branden worden ook grondbroedende vogels en andere dieren negatief beïnvloedt. De plant kan voorkomen in gebieden met hoge ecologische waarde, zoals Natura 2000-gebieden.

Effect op ecosystemendiensten

Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

De plant bevordert de intensiteit en verspreiding van branden waardoor bij branden meer economische schade ontstaat. Ook ontstaat er economische schade als de plant zich vestigt in natuurlijke graslanden. Fraai lampenpoetsersgras wordt niet graag gegeten door vee (schapen en geiten) waardoor er minder voer beschikbaar is.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van het fraai lampenpoetsersgras op de [Unielijst](#) van [EU-verordening 1143/2014](#).

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2022

Fraai lampenpoetsersgras komt niet voor in de Nederlandse natuur.

Effecten

De plant verdraagt geen temperaturen beneden -7°C . Door de vorstgevoeligheid zal de plant geen grote, dichte bestanden vormen en is er in Nederland geen effect op de biodiversiteit te verwachten.

3. Wet- en regelgeving

Fraai lampenpoetsersgras staat sinds augustus 2017 op de Unielijst van invasieve exoten ([EU-verordening 1143/2014](#)). Een soort die op de Unielijst staat mag onder andere niet meer worden verhandeld en gehouden in EU-lidstaten. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheersen dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. Het houden van deze soort in botanische collecties is alleen mogelijk voor (wetenschappelijk) onderzoek of ex-situ bewaring. Hiervoor moet een vergunning worden aangevraagd bij [RVO.nl](#).

4. Wat te doen?

Voor plantensoorten die aanwezig zijn in particuliere tuinen, zoals fraai lampenpoetsersgras, geldt dat verspreiding naar de omgeving moet worden voorkomen. Het verwijderen van planten is de meest effectieve maatregel om verdere verspreiding naar de omgeving te voorkomen. Verwijdert u uw planten, gooi deze dan niet weg in de natuur, maar bij het groenafval.

Meldingen van het fraai lampenpoetsersgras in de natuur kunnen worden doorgegeven via [waarneming.nl](#).

Fraai lampenpoetsersgras kan zich niet vestigen in Nederland vanwege de vorstgevoeligheid. Zaailingen of zeer jonge individuen kunnen handmatig uitgetrokken worden. Informatie over mogelijke managementmaatregelen is te vinden in dit [rapport](#).

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied

Fraai lampenpoetsersgras is oorspronkelijk afkomstig uit Noord-Afrika.

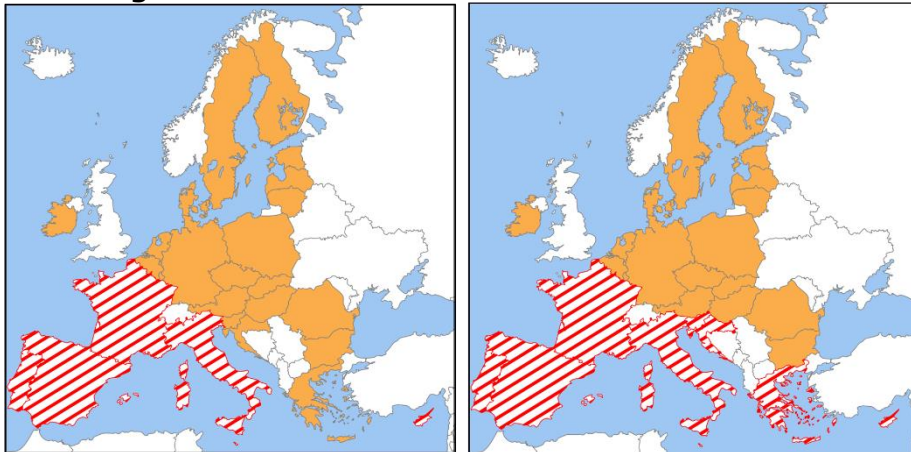
Habitat

Fraai lampenpoetsersgras is in staat om te groeien in een breed scala van habitats zoals rotsachtige en semi-aride (vrij droge) droge gronden. De plant groeit vaak in verstoorde gebieden zoals bermen, maar komt ook voor in natuurlijke graslanden, struikachtige vegetatie, open bossen en niet-zoute kustgebieden. De plant kan niet groeien in gebieden met hoge luchtvochtigheid.

Introductieroute Europa

Fraai lampenpoetsersgras is aangeplant tegen erosie en als sierplant en verwildert. Zaad wordt verspreid door wind, water en dieren. Verspreiding vindt ook plaats doordat zaad wordt verplaatst door voertuigen en machines.

Aanwezigheid in de EU



Links: Gevestigd in de EU in 2022 (rood gearceerde landen), rechts: mogelijke vestiging in de EU (rood gearceerde landen). In oranje zijn de overige EU-lidstaten aangegeven. Bron: [CABI 2022](#), [Pennisetum setaceum](#).

Introductieroute Nederland

Tot voor kort werd gedacht dat fraai lampenpoetsersgras in Nederland werd verkocht en is aangeplant als sierplant in tuinen. Uit recent onderzoek is gebleken dat de vijf meest gangbare cultivars die in Nederland als *C. setaceus* werden verkocht in werkelijkheid tot *C. advena* behoren.

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

De kans op introductie van fraai lampenpoetsersgras is sterk verminderd sinds de plaatsing op de EU-lijst in 2017.

Fraai lampenpoetsersgras heeft zich niet gevestigd in Nederland. Door de vorstgevoeligheid is de kans op vestiging gering. De plant vormt grote hoeveelheden zaad dat zes jaar kiemkrachtig blijft. Verspreiding van zaad vindt vooral plaats door de wind en water.

6. Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

7. Bronnen

- CABI, 2022. [Pennisetum setaceum](#). In: Invasive Species Compendium. Wallingford, UK: CAB International. Bezocht op 10-10-2022.
- Brundu G, 2017. [Information on measures and related costs in relation to species included on the Union list: Pennisetum setaceum](#). Technical note prepared by IUCN for the European Commission.
- EPPO, 2022. [Cenchrus setaceus](#). In: EPPO Global database, Paris, France. Bezocht op 10-10-2022.
- Nederlands Soortenregister. [Fraai lampenpoetsergras](#). Bezocht op 10-10-2022.
- Q-bank. [Pennisetum setaceum](#). Bezocht op 10-10-2022.
- Van Valkenburg JLCH, Costerus M & M. Westenberg, 2021. *Pennisetum setaceum* or *Pennisetum advena* cultivars, what ornamental do we have in our garden. Ecology and Evolution 11: 11216–11222. <https://doi.org/10.1002/ece3.7908>